

VERSLAG

Vergadering
Raadscommissie (vergadering 3)
29 september 2021 in de Raadzaal

Index verslag vergadering Raadscommissie (vergadering 3)
29 september 2021

Agenda raadscommissie (vergadering 3)

1.	Opening en vaststellen agenda	3
2.	Mededelingen voorzitter	3
3.	Mededelingen en toezeggingen van wethouder Heller (inclusief de mededelingen inzake Regionale aangelegenheden)	3
4.	Beeldvorming Initiatiefvoorstel D66 ‘Stimuleer Binnenstedelijke Biodiversiteit’ (tweede commissiebehandeling)	4
5.	Oordeelsvorming Initiatiefvoorstel D66 ‘Stimuleer Binnenstedelijke Biodiversiteit’ (tweede commissiebehandeling)	7
6.	Beeldvorming Transitievisie Warmte Hilversum	9
7.	Oordeelsvorming Transitievisie Warmte Hilversum	13
8.	Beeldvorming Verordening inburgering gemeente Hilversum	16
9.	Oordeelsvorming Verordening inburgering gemeente Hilversum	19

RAADSCOMMISSIE 29 SEPTEMBER 2021 (VERGADERING 3)

Aanwezig bij aanvang:

Voorzitter: H.R. Jaarsma.

Griffier: B. Smeulders.

Fracties: Hart voor Hilversum: mw. C. Jansson; D66: mw. V. Wesselink; VVD: H.H. Fennema;

GroenLinks: J.A. van Waarden; CDA: N.G.T. van Voorden; ChristenUnie: B. Nanninga, PvdA:

F. Lawerman; SP: P. Vonk; Leefbaar Hilversum: mw. J. van Oostveen; Hilversums Belang: mw.

H. Bijl; Democraten Hilversum: D. Degives Mas.

College: B. Heller, wethouder.

1. Vaststellen agenda Beeldvorming (0.4)

De voorzitter:

- opent de commissievergadering om 20.00 uur en heet allen welkom.

De agenda wordt vastgesteld.

2. Mededelingen voorzitter (0.8)

Er zijn geen mededelingen.

3. Mededelingen en toezeggingen van wethouder Heller (inclusief de mededelingen inzake Regionale aangelegenheden)

Inspreker

De heer Van Donk:

- stelt voor om in woonstraten te komen tot een stookverbod van hout en andere brandstoffen;
- wijst op de RIVM-website die vermeldt dat de lucht door houtstook erg slecht is;
- heeft in zijn buurt Hilversum-Zuid last van rook van houtstook en beleeft daaraan weinig plezier;
- attendeert op de stijgende gasprijzen, waardoor houtstook ook weer zal gaan toenemen;
- verwijst voor verdere details naar de naar de griffie toegezonden twee A4'tjes;
- weet dat gemeenten als Amsterdam, Amersfoort en Groningen bezig zijn met actieve voorlichting over de nadelen van houtstook; de GGD pleit zelfs voor een subsidie op het verwijderen en/of onbruikbaar maken van rookkanalen;
- herinnert aan het begin 2020 door Rijk, provincies en gemeenten ondertekenen van het Schone Lucht Akkoord;
- geeft aan dat filters slechts een klein deel afvangen; voor de Zwitserse stookmethode is zeer goed gedroogd hout nodig, evenals opgestapeld aanmaakhout, waarmee de meeste mensen zich niet bezig houden;
- hoort dat houtstokers alleen willen stoppen als hout stoken verboden wordt;
- wil in overleg met bewoners houtrookvrije woonstraten invoeren, om te beginnen in de gemeente Hilversum;
- pleit voor een stookverbod en een houtrookverbod in alle woonbuurten;

GroenLinks:

- informeert naar de stand van zaken over de toezegging van de wethouder om een voorlichtingscampagne over houtstook vorm te geven;
- weet dat het weghalen van een open haard in een woning 3 m² aan ruimte oplevert, waardoor men meer voor een pand kan vragen.

Leefbaar Hilversum:

- vraagt of de heer Van Donk heeft nagedacht over het nemen van meer maatregelen en hoe de uitstoot te verminderen is; de heer **Van Donk** heeft last van geuren en wil per woonstraat bekijken wat er te bereiken is; uit zijn navraag bij mensen blijkt dat anderen er ook last van hebben; maatregelen zouden van hogerhand moeten komen, zoals dat ook bij sigaretten is gebeurd;
- vraagt of het helpt om inzichtelijk te maken welk percentage van de mensen last hebben van houtrook; de heer **Van Donk** noemt houtrook puur gif.

Het CDA:

- vraagt of de heer Van Donk over houtrook wel eens een melding openbare ruimte heeft gedaan en hoe daarop is gereageerd; de heer **Van Donk** heeft eerst bij zijn buurman geklaagd; deze week heeft hij nog een melding bij de gemeente gedaan, zonder respons; er is echter geen meldpunt; mensen willen niet klagen om de sfeer in de straat niet te verpesten en niet te worden gezien als zeurkous.
- ziet de melding ‘rookoverlast’ niet staan op de MOR-pagina bij de gemeente.

Hart voor Hilversum:

- informeert naar de stand van zaken van het per gemeente regelen van het smog-alarm; de heer **Van Donk** stelt dat rook door de muren naar binnen komt en vindt een smogalarm eigenlijk niet zo’n zinvolle stap/

De ChristenUnie:

- vraagt wat de heer Van Donk van de gemeente verwacht; de heer **Van Donk** wijst erop dat de gemeente wel vuurwerkvrije straten kent en ook houtstookvrije woonstraten kan invoeren.
 - de **VVD** wijst erop dat de vraag om vuurwerkvrije zones vanuit de straten komt en vraagt of er in straten animo zal zijn om te komen tot houtstookvrije zones; de heer **Van Donk** zal dan langs de deuren moeten gaan; de gemeente kan voorlichting geven, waarna bewoners per straat kunnen aangeven houtstookvrij te willen zijn; wel vraagt hij of er een bepaalde meerderheid voor moet zijn.

Wethouder Heller:

- gaat na of de gemeente beschikt over cijfers van percentages van inwoners die overlast ervaren van houtstook;
- is in gebreke gebleven wat betreft nakomen van toezegging 20/082 over het al dan niet aansluiten bij het Schone Lucht Akkoord en de communicatie over houtstook;
- verwacht volgende maand voorstellen hierover voor te leggen om de toezegging na te komen;
- begint volgende week met een voorlichtingscampagne over houtstook; hij zal nog specifiek kijken naar de pagina over de melding openbare ruimte;
- vindt de gedachte om een verbod op houtstook van onderaf op te pakken buitengewoon sympathiek, maar ook lastig, omdat mensen met een houtkachel willen blijven stoken; hij wil het daarover met buurtcoördinatoren hebben en verzoeken om een dergelijk proces kan ook via hen in gang worden gezet;

De heer Van Donk:

- heeft met de wijkcoördinator gesproken en weet dat er altijd mensen zijn die zelf hout willen stoken, wat inderdaad lastig is; stokers in zijn straat willen niet eens aan buurtbemiddeling beginnen.

4. Beeldvorming Initiatiefvoorstel D66 ‘Stimuleer Binnenstedelijke Biodiversiteit’ (tweede commissiebehandeling)

Woordvoerders:

*Hart voor Hilversum: mw. C. Jansson; D66: mw. V. Wesselink; VVD: H.H. Fennema; CDA: N.G.T. van Voorden; ChristenUnie: B. Nanninga; PvdA: F. Lawerman; SP: P. Vonk; Leefbaar Hilversum: mw. J. van Oostveen; Hilversums Belang: mw. H. Bijl; Democraten Hilversum: D. Degives Mas.
College: B. Heller, wethouder.*

De voorzitter

- geeft aan dat de raad wordt voorgesteld te besluiten om het college opdracht te geven te onderzoeken hoe de binnenstedelijke biodiversiteit te versterken.

D66:

- hoopt op een positieve reactie van de commissie op het voorstel;
- heeft haar best gedaan om alle opmerkingen uit de vorige bespreking mee te nemen;
- is hartstikke blij met de positieve reactie van het college, dat het college veel wil overnemen en dat er al veel goede dingen gebeuren op het gebied van biodiversiteit;
- begrijpt de beredenering van het college achter de gedachte geen voorstander te zijn van tiny forests, waarop zij denkt het voorstel te zullen moeten aanpassen;
- vraagt of het klimaatplein het enige is dat actief voor inwoners aan steenbreek wordt gedaan en of er nog meer gaat gebeuren bij aanname van het D66-voorstel;
- is ter ore gekomen dat er drijfmatten zijn die beplant kunnen worden en in een vijver kunnen worden gelegd; dat kan de fractie eventueel via een motie nog toevoegen en zij vraagt hoe het college daartegenover staat.

Wethouder Heller:

- is erkentelijk voor het voorstel en noemt de motie welkom, die het college meeneemt in de uitwerking.

Hilversums Belang:

- vraagt hoe de aanwezigheid van biodiversiteit en een verbetering daarvan wordt gemeten; **D66** weet dat er vogel- en bijtellingen zijn; wethouder **Heller** wil graag nagaan wat feitelijk de basis van het verbeteren of verlagen van de biodiversiteit is.

De ChristenUnie:

- meent dat het terugplaatsen van gekapte bomen ook een relatie heeft met het velbeleid en informeert of het aantal gekapte en teruggeplante bomen middels een systeem kan worden bijgehouden; wethouder **Heller** heeft de beeldbepalende bomen in Noord en het Centrum samen met bewoners in beeld gebracht; in de overige gebieden geldt een herplantplicht of compensatie via het bomenfonds.

Democraten Hilversum:

- vraagt of het college nog met een actieplan komt om operatie Steenbreek weer ter hand te nemen; wethouder **Heller** antwoordt dat de loodvervuiling niet voor subsidie voor sanering in aanmerking komt; er komt geen saneringsplan en de gemeente zal met die vervuiling moeten leren leven; de gemeente kan nu niet ongeclausuleerd roepen tegels te vervangen voor tuintjes, in verband met risico's voor met name jonge kinderen;
- **Leefbaar Hilversum** suggereert ook de bomenvoorraad evenals de woningvoorraad inzichtelijk te hebben via een inventarisatie van bomen met een speciale en normale status; wethouder **Heller** snapt de vraag en deelt die wenselijkheid, maar vindt dat gezien het hoge aantal bomen niet realistisch.

De SP:

- vraagt of D66 de tiny forests al schrapt, waar die te plaatsen zijn en wat men krijgt voor € 22.000,-; **D66** begrijpt dat er weinig plek is voor tiny forests en weet ook niet waar die zouden kunnen komen; dat deel zou uit het voorstel gehaald kunnen worden; de **SP** vindt dat jammer; **D66** vindt dat ook, maar tiny forests kosten ook veel ruimte.

Hart voor Hilversum:

- vraagt of de ideeën van D66 uit haar eigen koker komen of dat zij andere organisaties en inwoners om ideeën heeft gevraagd; **D66** heeft heel veel dingen uit het nieuws gehaald; aanleiding van het initiatiefvoorstel is een rapport van het Wereld Natuur Fonds over afname van biodiversiteit; met inwoners heeft zij niet over het onderwerp gesproken.

De PvdA:

- vraagt hoe men weet of een andere maatregel geschikter is als monitoren niet kan; wethouder **Heller** sluit niet uit dat een tiny forest kan bijdragen aan de biodiversiteit; het college ziet een praktisch probleem in het vinden van ruimte en locaties daarvoor; dat standpunt is uiteindelijk wel op cijfers gebaseerd;
- vraagt hoe D66 op de voorgestelde punten is gekomen en wat zij ermee wil bereiken als er geen gevolgen te meten zijn; hoe is duidelijk dat het de juiste keuzen zijn; **D66** meent dat biodiversiteit niet gemeten hoeft te worden om te weten dat het goede keuzen zijn; het is altijd goed om de stad te vergroenen en bomen te planten; dat maakt de stad ook mooier.
- constateert dat niet zeker is of de voorstellen iets opleveren en eigenlijk een gok zijn; **D66** maakt gebruik van erkende websites en heeft gezocht wat belangrijk is om de biodiversiteit te verbeteren; zij durft met zekerheid te zeggen dat de voorstellen effect zullen hebben.

Het CDA:

- vraagt waarom de containertuintjes nog niet zijn gerealiseerd en hoe er voor te zorgen is dat ze er wel komen; wethouder **Heller** heeft deze week overlegd met de GAD over bijplaatsingen bij containers; daar waar mogelijk kan de directe omgeving daarvan vergroend worden vanuit de veronderstelling en ervaring dat die het ontstaan van rotzooi tegen kunnen gaan; in het centrum is daarvoor niet altijd de ruimte aanwezig is; het **CDA** verzoekt de wethouder de raad te informeren wat er precies gaat gebeuren; wethouder **Heller** doet dat bij concretere plannen, die nog dit kalenderjaar te verwachten zijn;
- constateert dat het college heel veel al uitvoert en vraagt wat D66 van de collegereactie vindt; **D66** is daarmee heel blij en kwam er ook achter dat er veel meer gebeurde dan in eerste instantie gedacht; het voorstel betreft aanvullingen en wil zij niet meer aanpassen.

De ChristenUnie:

- vraagt of het besluit meer gaat om specifieke ideeën, zoals over egels en insecten of meer om het idee om biodiversiteit goed in het programma Groen mee te nemen en daarvoor opties te laten uitwerken; **D66** interpreteert dat het college concrete ideeën meeneemt in het programma Groen, met uitzondering van de tiny forests.

De SP:

- vraagt in hoeverre de huidige bouwplannen aansluiten op de maatregelen voor het stimuleren van biodiversiteit, zoals het toevoegen van verticaal groen of egelsnelwegen; wethouder **Heller** neemt die zaken mee in het programma Groen, dat de commissie in juni 2022 krijgt voorgelegd; de onderwerpen zijn niet limitatief; er zijn al collegeafspraken over natuurinclusief bouwen en het uitbreiden van de duurzaamheidslening; geïnventariseerd is waar egelsnelwegen zinvol zijn; daarover volgt meer in de beeldvormende sessie op 30 september a.s.

Leefbaar Hilversum:

- vraagt hoe zij het voorstel moet zien ten opzichte van het programma Groen; wethouder **Heller** nodigt de raad van harte uit om met het initiatiefvoorstel in te stemmen; het college is al bezig met concrete acties; het programma Groen komt ook nog naar de raad toe; het voorstel is een bekrachtiging van waarmee het college bezig is.

Democraten Hilversum:

- vraagt of het college bereid is fors te investeren in biodiversiteit: wethouder **Heller** gaat een aantal zaken doen en die vereisen geen grote budgetten; ze vereisen wel keuzen over de openbare ruimte en bouwontwikkeling; er is nu veel te doen wat zonder meer zinvol is.

5. Oordeelsvorming Initiatiefvoorstel D66 ‘Stimuleer Binnenstedelijke Biodiversiteit’ (tweede commissiebehandeling)

Woordvoerders:

*Hart voor Hilversum: mw. C. Jansson; D66: mw. V. Wesselink; VVD: H.H. Fennema; GroenLinks: J.A. van Waarden; CDA: N.G.T. van Voorden; ChristenUnie: B. Nanninga; PvdA: F. Lawerman; SP: P. Vonk; Leefbaar Hilversum: mw. J. van Oostveen; Hilversums Belang: mw. H. Bijl; Democraten Hilversum: D. Degives Mas.
College: B. Heller, wethouder.*

GroenLinks:

- herkent het beeld dat het stiller is in de tuinen, door de halvering van het aantal vogels;
- omarmt de aandacht voor biodiversiteit, die voor dieren, planten en de mens belangrijk is;
- ziet het voorstel als extra stimulans voor het pad van biodiversiteit dat de gemeente bewandelt;
- is positief over het voorstel.

Leefbaar Hilversum:

- heeft het idee dat er al heel veel zaken op het gebied van biodiversiteit lopen;
- vindt het stuk onvolledig en zou dat laten aanvullen met meer opties;
- noemt het apart dat het college al iets afwijst zonder het te onderzoeken;
- verbaast het dat er geen plek is voor tiny houses en tiny forests, maar wel voor luxe villa's op hetzelfde stuk grond;
- meent dat het aan de wil bij het college ontbreekt en zou dat graag anders zien;
- is voorstandster van kleinschaligheid in plaats van grootschalig investeren in biodiversiteit;
- mist in het voorstel een totale visie op groen;
- betwijfelt of het voorstel volledig is;
- zou graag grotere stappen zetten.

De SP:

- vindt het initiatief goud en verbaast het dat het voorstel komt van een partij die nog niet zo lang geleden het onderzoek naar een tunnel heeft ondersteund;
- is groot voorstander van het bevorderen van biodiversiteit, waarbij de overheid de regie moet nemen;
- zal iedere partij herinneren aan het belang van biodiversiteit, zoals bij grote bouwplannen of wijzigingen in de publieke infrastructuur;
- vindt het raadsbesluit wat wollig en raadt aan helder te zijn over wat men wil;
- kiest duidelijk voor maatregelen voor biodiversiteit.

Het CDA:

- vindt het initiatief heel goed;
- wil integrale behandeling van het voorstel met het programma Groen;
- vindt het besluit sterk geformuleerd en ziet dat als ondersteuning van het beleid.

De VVD:

- kan zich vinden in de meeste punten van het voorstel;
- valt het op dat het college al aandacht heeft voor de meeste punten;
- neemt een positieve grondhouding in.

De PvdA:

- dankt D66 voor het sympathieke voorstel;
- vraagt zich af hoe effectief dat is, maar stelt ook dat alles wat helpt is meegenomen.

De ChristenUnie:

- is blij met het initiatief van D66, omdat flora en fauna in de mediastad sterk onder druk staan;
- wil zuinig zijn op het wonder van de natuur, waarin elke soort een functie een plaats heeft en waarvoor de gemeente een verantwoordelijkheid heeft om die te beschermen;
- vindt biodiversiteit een belangrijke randvoorwaarde voor gezondheid en het welbevinden van de inwoners;
- noemt het een goed idee om de voorstellen mee te nemen naar het programma Groen, ook de tiny forests; in het programma Groen kan dan een afweging plaatsvinden;
- laat die afweging aan de gemeenteraad over;
- betreurt het door het college al inkaderen van het programma; de raad zou de keuze moeten maken.

Hart voor Hilversum:

- noemt het voorstel sympathiek en ziet dat als een opstap naar en als opwarmertje voor het programma Groen;
- heeft behoefte aan het benoemen van financiële effecten;
- worstelt ook met tiny forests, waarvoor de enige te bedenken locatie het Circusterrein is; dat punt zou nog kunnen worden uitgewerkt;
- noemt als aandachtspunten bomen op schoolpleinen en het inzaaien van een inheemse zadenmix door de gemeente.

Hilversums Belang:

- vindt de aandacht voor biodiversiteit heel fijn, maar vraagt zich af wat uitvoeren van het voorstel kost;
- staat positief tegenover het voorstel vanuit het adagium ‘veel groen voor het liefst weinig geld en weinig onderhoudskosten’.

Democraten Hilversum:

- bedankt D66 voor het onder de aandacht brengen van biodiversiteit;
- wil graag meedenken om de biodiversiteit te versterken;
- merkt op dat ‘groen’ door het burgerpanel als het meest kenmerkende is gezien voor wonen in Hilversum;
- wijst op opmerkingen vanuit het burgerpanel over woonbeleid: geen natuur opofferen, ruimte voor parken behouden en rekening houden met veel groen tussen en bij wonen;
- wijst op de kadernota die vermeldt dat momenteel structureel taken op het gebied van groen en natuur blijven liggen door gebrek aan capaciteit;
- pleit voor het toevoegen van een norm van 10% tot 15% groen bij nieuwe bebouwing en te verbouwen gebouwen;
- wil nu meer doen in plaats van pas in het derde kwartaal van 2022.

Wethouder Heller:

- wil recht doen aan het initiatiefvoorstel, wat onverlet laat dat de raad besluit;
- brengt de financiële consequenties in beeld van het beschikbaar stellen van de zadenmix en andere elementen, zodat de raad daarover kan besluiten; de **ChristenUnie** vraagt wat de wethouder vindt van het voorliggen van een keuze; wethouder **Heller** wil waar het zinvol is twee, drie scenario's voorleggen aan de raad.

De VVD:

- kan tot op zekere hoogte erin meegaan dat de gelijkjarige laanstructuur ondergeschikt is aan de biodiversiteit, maar vraagt hoe men dat rijmt met eisen opgelegd aan inwoners in een beschermd stads- en dorpsgezicht; **D66** denkt dat biodiversiteit voorop moet staan en wil niet wachten met het planten van bomen; een dorpsgezicht is voor de fractie ondergeschikt aan biodiversiteit; de **VVD** is van mening dat de gemeente evenals inwoners moet kijken naar beschermde stads- en dorpsgezichten.

Leefbaar Hilversum:

- ziet het voorstel als een aanzet tot een basisprogramma dat aan te vullen is en te combineren is met het programma Groen; **D66** had niet de bedoeling om een volledige visie op biodiversiteit te geven; zij heeft een aantal dingen vanuit de commissie meegenomen die belangrijk werden gevonden.
- het **CDA** wijst erop dat het Leefbaar Hilversum vrij staat het voorstel te amenderen; **Leefbaar Hilversum** vindt dat een goed advies.

Advisering aan de raad

Alle fracties vinden het voorstel rijp voor de raad met een beperkt debat.

D66 kondigt een motie op haar eigen voorstel aan.

6. Beeldvorming Transitievisie Warmte Hilversum

Woordvoerders:

Hart voor Hilversum: H. Koç; VVD: H.H. Fennema; GroenLinks: J.A. van Waarden; CDA: N.G.T. van Voorden; ChristenUnie: B. Nanninga; PvdA: C. Bakker; SP: J.P. Otto; Leefbaar Hilversum: mw. J. van Oostveen; Hilversums Belang: mw. H. Bijl; Democraten Hilversum: D. Degives Mas.

College: B. Heller, wethouder.

De voorzitter:

- herinnert aan een eerste bespreking van de visie een jaar geleden;
- wijst op het voorstel van het college om uitvoering te geven aan de transitievisie.

De heer Olde (inspreker op persoonlijke titel):

- vindt het goed dat een transitievisie warmte voorligt, maar betreurt het dat die voorligt voordat een bewonersconsultatie op de omgevingsvisie heeft plaatsgevonden;
- begrijpt de keuze voor het individueel faciliteren van bewoners en is het voor 97% eens met het stuk;
- meent dat details nog bijstelling vragen op onderbelichte onderwerpen;
- vraagt aandacht voor overbelasting van het elektriciteitsnetwerk, die nu al dreigt;
- meent dat de kosten van elektriciteit en de levering daarvan niet kloppen; de toekomstige prijs zal veel hoger zijn; collectieve oplossingen zullen spekkoper zijn;
- mist opslag van energie in het stuk;
- is het eens met de gekozen korte termijnkoers voor verduurzamen en energieneutraal maken van woningen;
- hoopt op 4 november een avond te organiseren over warmtepompen om de kennis daarover te vergroten;
- roept de raad op aan de visie toe te voegen een collectief warmtenet.

De heer Booijsink:

- werkt bij Rijkswaterstaat en werkt al twintig jaar vol aan energiebesparing en duurzame - energie;
- heeft bij Rijkswaterstaat al meerdere gebouwen van het gas af gehaald;
- wijst op het door hem geschreven stuk dat aan de vergaderstukken is toegevoegd;
- vindt de warmtebron buitenlucht voor warmtepompen niet een heel slimme keuze, vanwege de nadelen van de hoge stroomrekening en de geluid makende buitenunit;
- noemt als ander nadeel dat een warmtepomp niet past bij de vooroorlogse woningen in Hilversum, die niet naar een hoog niveau te isoleren zijn; een deel van Hilversum is daardoor niet aan te pakken;
- vindt bij die huizen wel een hoge temperatuur warmtelevering door een warmtenet met geothermie mogelijk, wat volgens hem de enige optie is;
- stelt daarom voor geothermie snel te onderzoeken; ook de transitievisie vermeldt op bladzijde 64 dat voor tien buurten een warmtenet op geothermie de voorkeursvariant is;

- denkt dat het niet realistisch is dat groepen burgers een warmtenet gaan aanleggen, omdat dat heel veel kennis, samenwerking en vooronderzoek vergt;
- wijst erop dat een woning individueel voorzien van een warmtepomp op buitenlucht even duur is als een warmtenet; als de stroomprijs hoger wordt, wordt een warmtenet zelfs goedkoper;
- is van mening dat de Transitievisie Warmte veel meer op collectieve netten moet inzetten, wat makkelijker is voor de burgers en niet zorgt voor geluidsoverlast en een hoge stroomrekening.

De heer **Pool (Hilversumse Energie Transitie):**

- herinnert aan het warmteonderzoek in Kerkelanden vorig jaar;
- constateert dat het hoofdrapport niet bij de collegebehandeling aan de orde is geweest, de deelrapporten wel; dat meent hij terug te zien in de manier waarop de Transitievisie Warmte aan het onderzoek refereert; niet alle conclusies zijn daarin goed weergegeven;
- ontkent dat Ver-KEN het initiatief voor het onderzoek heeft genomen, maar een resultante van het onderzoek was;
- steunt de boodschap dat er geïsoleerd moet worden en adviseert daarmee trajecten te starten;
- is voor zoveel mogelijk collectiviteit waar het kan en waar dat voordelig is;
- kiest voor collectiviteit vanwege geluidsoverlast, netbelasting, optimalisatiemogelijkheden en subsidiestromen voor warmtenetaansluitingen;
- pleit in de visie aan te geven collectiviteit uit te nutten en individuele oplossingen niet te veel te stimuleren;
- roept op daarover het gesprek met Waternet aan te gaan en alternatieven goed in beeld te brengen.

Het CDA:

- vraagt of HET meer regie van de gemeente ervaart en wat die organisatie de gemeente adviseert; de heer **Pool** adviseert de gemeente de regie te nemen op de onderdelen die hij heeft aangegeven; de regie is in de Transitievisie Warmte meer helder neer te leggen; ook geothermie zou goed uitgezocht moeten worden;
- vraagt te reflecteren op het energiedienstenbedrijf; de heer **Pool** antwoordt dat HET en Hilverzon gesprekken voeren over samenwerking op het gebied van energicoaching en energieadvisering; in het najaar komt waarschijnlijk nader nieuws over het verder met elkaar gestalte geven aan de capaciteitsontwikkeling

Leefbaar Hilversum:

- vraagt of het handig is om bewoners te informeren over een warmtenet; de heer **Olde** antwoordt dat de gemeente heel duidelijk naar voren kan brengen dat een collectieve oplossing wat betreft aardwarmte alsnog mogelijk is.
- vraagt hoe lang onderzoeken nog duren; de heer **Pool** denkt dat die nog een half jaar duren; de heer **Olde** verwijst naar de website van Hilversum 100, die een weergave van Frank Schoof bevat, die namens de provincie aardwarmte stimuleert; de heer **Booijink** weet dat Utrecht, Zwolle en andere steden geothermie gaan uitzoeken; er is volgens hem nu geen werklijn vanuit het gemeentehuis om geothermie mogelijk te maken.

GroenLinks:

- vraagt of waterstofgas voor woningen geen goede oplossing is; de heer **Booijink** antwoordt dat men gasleidingen daarvoor kan ombouwen; studies zeggen dat waterstof in een beperkte hoeveelheid kan worden gemaakt, welke hoeveelheid eerst naar de industrie gaat en pas voor het laatst naar woningen; met windturbines zijn voor verwarming van woningen veel minder turbines nodig dan dat te doen met waterstof.

De SP:

- vraagt hoe groot het probleem van de capaciteit van het net is; de heer **Olde** hoorde bij presentaties van Liander dat die capaciteit als problematisch is gekwalificeerd.

Beeldvormende vragen commissie

De VVD:

- stelt een vraag over punt 9 van bladzijde 13 en vraagt de woorden ‘voldoende draagvlak’ toe te lichten; wethouder **Heller** stelt dat dat draagvlak afhangt van de casus; het gaat om een significant aantal in relatie tot het aantal mensen dat aan een pilot moet deelnemen; voor suggesties om draagvlak te objectiveren staat hij open; het college durft het niet aan om een absoluut aantal of percentage te noemen;
- het **CDA** informeert naar de rol van huurdersverenigingen voor draagvlakverwerving voor plannen; wethouder **Heller** ontvangt geen signalen van draagvlakgebrek onder huurders; corporaties hebben bij renovatie 60% tot 80% van huurders nodig en slagen er grosso modo in om naar label B te verduurzamen; Hilversumse corporaties hebben het beleid om het voordeel tot maximaal de helft aan de huurders door te berekenen;
- **Hart voor Hilversum** vraagt wat de gemeente doet als er veel afvallers zijn om in 2040 aardgasvrij te zijn; wethouder **Heller** wijst op de REW-subsidieregeling die de gemeente de komende twee jaar in nauwe samenspraak met energiecoöperaties gaan uitvoeren; gehoopt wordt 5.000 huishoudens te bereiken, 10% van de Hilversumse woningen, waarvan 4.000 huurders;
- het **CDA** vraagt of het college een rol van de gemeente ziet om regie te voeren op het meenemen van huurders; wethouder **Heller** heeft met energiecoöperaties het gesprek gevoerd en aan de voorkant eisen gesteld; de gemeente speelt dus een regierol;
- het **CDA** is benieuwd naar de een- en tweepersoons huishoudens met een huurwoning die te weinig energie gebruiken om verduurzamingskosten terug te verdienen en waar hogere woonlasten ontstaan; wethouder **Heller** merkt op dat het gaat om gemiddelden; de praktijk is dat Hilversumse huishoudens er altijd op vooruit gaan; energiearmoede wordt niet primair veroorzaakt door maatregelen uit het Klimaatakkoord en loopt vaak via schuldhelpverlening
- het **CDA** vraagt of de wethouder bereid is huurdersverenigingen uit te nodigen voor een gesprek om te horen hoe zij verduurzamingsmaatregelen ervaren; wethouder **Heller** is al met huurdersverenigingen in gesprek;

De SP:

- informeert naar de capaciteit van het Hilversumse dan wel het Gooise energienet en hoe dat de komende tien jaar eruit gaat zien; wethouder **Heller** heeft het daarover vorige week nog met Liander gehad; de kwalificatie ‘zeer ernstig’ hoort hij niet van Liander; er zijn drie netten; hoofdsnelwegen en provinciale en lokale wegen; op de hoofdsnelweg wordt verwacht met investeringen op lange termijn zaken onder controle te hebben; op de andere niveaus is de capaciteit niet precies bekend; in het algemeen is de verwachting wel dat op de piekmomenten drie tot vier keer zoveel elektriciteit verbruikt kan gaan worden; dat leidt tot drie tot vier keer zoveel transformatorhuisjes; meer duidelijkheid kan hij niet geven;

Leefbaar Hilversum:

- vraagt de wethouder te reageren op de door de insprekers voorgestane collectieve voorzieningen in het kader van de warmtetransitie; wethouder **Heller** ziet gezien de cijfers van het Planbureau voor de Leefomgeving voor geen enkele Hilversumse wijk een duidelijke voorkeur voor een collectieve oplossing, anders dan wellicht geothermie; Hilversum beschikt over lage temperatuurbronnen die een hoge mate van isolatie vereisen; in Utrecht is een warmtenet de goedkoopste oplossing, maar die situatie van een hoge temperatuurbron is er niet in Hilversum; hij deelt het verschil dat geothermie kan maken, maar de mogelijke inzet daarop duurt nog jaren, wat niet de insteek van het college is; de gemeente moet regie voeren en duidelijk zijn; de gegeven duidelijkheid is ervan uit te gaan dat er geen warmtenet komt en daarop niet te wachten; er zijn geen wijken of buurten waar een actief trekkende rol van de gemeente nodig of legitiem is, maar daarvoor wil het college wel ruimte bieden als er draagvlak voor is; in de toekomst kunnen warmtenetten op tafel komen; nu is er daarvoor geen reden; een gamechanger in de komende jaren is geothermie.

De PvdA:

- informeert naar de hoeveelheid geld beschikbaar voor duurzaamheidsleningen en hoe meer aandacht kan worden gegeven aan die mogelijkheid om geld te lenen om wat aan je woning te doen; wethouder **Heller** antwoordt dat het college heeft besloten de duurzaamheidslening uit te breiden met meer leenvormen, zoals een verzilverlening en een hypotheclair krediet; tegelijkertijd wordt de raad gevraagd de budgetruimte flink uit te breiden; er is al € 2,9 miljoen uitgezet, waarvan € 1,8 miljoen is teruggekomen; het voorstel wordt tot maximaal € 7 miljoen te gaan in tranches van € 1 miljoen.
- het **CDA** vraagt wat het college anders gaat doen, zodat het aantal duurzaamheidsleningen gaat toenemen; wethouder **Heller** stelt dat er iets mis gaat in de communicatie en wil die verbeteren; er moet één plek zijn waar de burger terecht kan; ook wordt voorgesteld met bepaalde woningtypen via energiecoöperaties aan de slag te gaan
- **Leefbaar Hilversum** wil laten kijken om twee duurzaamheidsmaatregelen ook een subsidie laten verstrekken; wethouder **Heller** zal daarnaar kijken;
- de **SP** vraagt of het college bereid is om ook leningen te verstrekken om energieslurpende apparatuur te vervangen; wethouder **Heller** vindt dat lastig wat betreft toekenning, maar zegt dat toe;
- de **PvdA** vraagt of het college openstaat voor subsidies; wethouder **Heller** is dat niet van plan;
- **Hilversums Belang** vraagt wat wordt gedaan om alle Hilversummers in duidelijke taal hierover te bereiken; wethouder **Heller** wil de communicatie- en informatiefunctie verbeteren; het gesprek met de markt om tot nieuwe produktmarktcombinaties te komen voor specifieke woningtypes om tot rendabele pakketten te komen gaat hij ook aan; het gaat om het neerleggen van een ontzorgd totaalpakket inclusief financiering;
- **Hilversums Belang** vraagt of die prachtige initiatieven realistisch zijn; wethouder **Heller** denkt dat ze buitengewoon realistisch zijn, zoals ook al zal worden gedaan in het Acaciapark, om daar van het gas af te gaan;

Hart voor Hilversum:

- vraagt wat er gebeurt als het draagvlak voor maatregelen wegvalt; wethouder **Heller** beschikt niet over een plan B en moet doen wat er nodig is, gezien de internationale afspraken;
- vraagt of de gemeente bewoners kan dwingen om maatregelen te nemen; wethouder **Heller** verwacht geen dwang, maar wel dat er momenten zullen zijn dat wordt gezegd dat het gasnet eruit zal gaan; mensen dwingen is niet de intentie van het college;
- vraagt waarom nieuwe doelen per vijf jaar worden gesteld; wethouder **Heller** wijst op het Klimaatakkoord met de afspraak dat gemeenten nog dit jaar de Transitievisie Warmte vaststellen om duidelijkheid naar inwoners te bieden; afgesproken is zaken minimaal eenmaal in de vijf jaar te herzien.

De ChristenUnie:

- vraagt hoe de gemeente ervoor gaat zorgen dat er bij de individuele aanpak geen ongewenste oplossingen komen, zoals pelletkachels of warmtepompen met te veel geluid; wethouder **Heller** heeft geen signalen dat het gebruik van pelletkachels toeneemt als gevolg van het beleid; warmtepompen worden steeds stiller en zijn soms niet goed afgesteld; met de huidige generatie warmtepompen hoeft geluid geen onoverkomelijk probleem te zijn.

Democraten Hilversum:

- vraagt of aquathermie wordt onderzocht; wethouder **Heller** antwoordt dat aquathermie een rol heeft gespeeld in de analyse en een lage temperatuuroplossing is; qua kosteneffectiviteit onderscheidt die zich niet van de individuele warmtepomp; naast aquathermie is per woning nog een aanvullende maatregel nodig;

De PvdA:

- vraagt hoe het college monitort dat Hilversum in 2040 van het aardgas af zal zijn en suggereert een kpi te maken over welk aantal woningen wanneer klaar moet zijn; wethouder **Heller**

beschikt over openbare data ten aanzien van welk aantal woningen van aardgas af is; een exact spoorboekje is er niet; er is geen sprake van een lineaire transitie maar van een exponentiële transitie; versnelling is dus nodig; in welke mate voor- of wordt achtergelopen op de planning kan niet worden nagegaan, vanwege het ontbreken van een meetlat.

Het CDA:

- vraagt de wethouder zijn licht te laten schijnen op de plannen voor het aardgasvrij maken van de Meent en wanneer de raad daarvan iets kan vinden; wethouder **Heller** heeft de intentie nog dit jaar in november een stuk bij de raad daarover neer te leggen, waarbij de commissie wordt gevraagd het college te adviseren; er wordt gesproken met een beperkt aantal mensen die als koploper willen gaan fungeren voor de wijk; het **CDA** wil nu nog geen onomkeerbare maatregelen laten nemen vanwege de afspraak dat er eerst een uitvoeringsplan naar de raad komt; wethouder **Heller** wil wel de mogelijkheid hebben om bij een aantal mensen al aan de slag te gaan, inclusief het subsidiëren van een onrendabele top; het **CDA** maakt daartegen bezwaar en adviseert dan het stuk sneller naar de commissie te laten komen; wethouder **Heller** heeft dat signaal genoteerd; de **VVD** ondersteunt dat signaal.

Democraten Hilversum:

- vraagt welk beleid de wethouder voorstaat ten aanzien van datacentra-ontwikkeling op het Media Park; wethouder **Heller** heeft daarvoor geen specifiek beleid; energievoorziening en energietransformatie op het Media Park zijn buitengewoon complex; er wordt daar veel warmte geproduceerd, maar er is ook een enorme vraag;
- vraagt of het college van plan is om dat beleid wel te ontwikkelen; wethouder **Heller** heeft daarvoor geen beleid in de planning staan.

Het CDA:

- vraagt hoe realistisch de uitvoering is, gezien het tekort aan vakmensen; wethouder **Heller** antwoordt dat er in MRA-verband een human capital agenda is en er in het kader daarvan concrete plannen en afspraken over opleidingen worden gemaakt om mensen bij- en om te scholen; het energiedienstenbedrijf is ook actief in het zelf scholen van mensen; hij kan niet garanderen dat er altijd voldoende mensen zijn; er is geen plan B, zodat alle zeilen bij te zetten zijn om voldoende mensen te hebben; dat blijft een continue uitdaging de komende jaren.
- vraagt of nog een uitvoeringsagenda naar de raad komt, waar dergelijke zaken in staan; wethouder **Heller** komt op uitvoeringslijnen in de Transitievisie Warmte heel snel in het nieuwe jaar bij de raad terug, bijvoorbeeld ten aanzien van het energiedienstenbedrijf en energiecoöperaties.

7. Oordeelsvorming Transitievisie Warmte Hilversum Advies aan raad

Woordvoerders:

Hart voor Hilversum: H. Koç; D66: mw. V. Wesselink; VVD: H.H. Fennema; GroenLinks: J.A. van Waarden; CDA: N.G.T. van Voorden; ChristenUnie: B. Nanninga; PvdA: K. Bakker; SP: J.P. Otto; Leefbaar Hilversum: mw. J. van Oostveen; Hilversums Belang: mw. H. Bijl; Democraten Hilversum: D. Degives Mas.
College: B. Heller, wethouder.

De PvdA:

- deelt de ambitie om in 2040 aardgasvrij te zijn, zijnde de lokale bijdrage aan het beheersen van de klimaatverandering;
- is teleurgesteld over wat er in de Transitievisie Warmte staat: zonder ambitie, individueel en weinig solidair;
- ziet niets terug om elk jaar 2.000 woningen aan te pakken om in 2040 aardgasvrij te zijn;
- merkt op dat alleen wordt ingezet op initiatieven van bewoners en op straat- en wijkgerichte oplossingen;
- ziet geen initiatief voor bijvoorbeeld een subsidieregeling, die het voor minderbedeelden ook mogelijk maakt om te verduurzamen.

D66:

- lijkt het mooi de warmtetransitie samen met inwoners te doen;
- bekruipt het gevoel dat inwoners vooral op zichzelf aangewezen zijn om van het gas af te gaan, waarmee het doel aardgasvrij in 2040 niet zal worden gehaald
- vindt samen doen en de regierol van de gemeente heel erg belangrijk, wat betekent het regisseren en faciliteren van de opzet van collectieve warmtebronnen;
- pleit voor collectieve warmtenetten, waarmee het doel eerder zal worden gehaald en actief de wijk ingaan om draagvlak te zoeken; inwoners hoeven het dan niet zelf te regelen;
- maakt zich zorgen over elektriciteit voor de individuele aanpak.

De ChristenUnie:

- geeft toe dat er veel ambitie zit in de visie, maar stelt toch dat het met de visie veel te langzaam zal gaan, zodat men zich niet alleen op individuele oplossingen moet richten;
- wil de gemeente ook meer actief aan de slag laten gaan, zoals met het opstellen van buurtuitvoeringsplannen, op welke manier de kansen per wijk zichtbaar worden en waarmee collectieve oplossingen zijn mee te nemen;
- ziet weinig concreet terug van het meenemen van oplossingen voor houtstook en pelletkachels;
- wil ook aan de slag gaan met collectieve oplossingen.

Hart voor Hilversum:

- vindt de visie ambitieus, maar kan nog niet concluderen of die haalbaar is;
- is van mening dat het onder de aandacht zijn van risico's bij de wethouder hoop geeft op goede vervolgstappen;
- wil de partners van de gemeente voldoende laten aanhaken in de vorm van advies en kennis delen.

Hilversums Belang:

- vindt de visie gericht op het individu, terwijl er te vaak geredeneerd wordt dat een breder draagvlak nodig is; ook de betaalbaarheid is een issue;
- wil zoeken naar mogelijkheden om de collectieve aanpak te propageren;
- wenst de gemeente haar regie laten pakken en laten werken aan de awareness bij bewoners.

Democraten Hilversum:

- betreurt het dat de gemeente kiest voor een individuele aanpak, waarbij zij met name de rol van regisseur aanneemt;
- wijst erop dat 67% van de Hilversumse woningen en gebouwen voor de oorlog zijn gebouwd en relatief veel panden monument of beschermd stadsgezicht zijn;
- hecht belang aan het uitwerken van plannen per wijk op basis van sociale karakteristieken en het financieringsvermogen van huishoudens;
- blijkt het uit de enquête dat 46% van de participanten behoefte heeft aan subsidie;

GroenLinks:

- kan zich vinden in de voorliggende ambitieuze transitievisie;
- leest dat collectieve warmtebronnen wel degelijk in beeld zijn en blijven;
- wil stappen zetten op het gebied van geothermie;
- maakt zich hard voor onafhankelijke informatie en ondersteuning, essentieel voor het meenemen van iedereen en draagvlak;
- vraagt zich af of warmtescans voor meer woningen beschikbaar kunnen komen, ook omdat de gasprijzen stijgen;
- vraagt de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) naar de opgave te laten kijken.

Leefbaar Hilversum:

- vindt collectiviteit heel belangrijk, ook voor het isoleren van woningen;

- noemt de druk op de individuele bewoner nu te groot; collectieve initiatieven kunnen daarbij helpen;
- adviseert te gaan voor het warmteverhaal en eerst te investeren in isolatie;
- wil onderzoeken naar mogelijke energiebronnen laten versnellen en wijken maatwerk geven.

De SP:

- is blij met de ambitieuze transitievisie, die zij gevaarlijk vindt omdat de structuur mist om goed te kijken naar hoe plannen worden uitgevoerd;
- wenst een sturende en actieve rol van de gemeente bij projecten in buurten en straten;
- wil beginnen met energie besparen, zoals door dubbel glas en energieslurpende apparaten vervangen;
- noemt het een risico dat straks geen grote gebruikers meer op het energienet kunnen aansluiten;
- wil ook de ARK naar brandveiligheid laten kijken en wijst erop dat ook woningen economisch verantwoord niet aanpasbaar zijn.

Het CDA:

- pleit al jarenlang voor isolatie;
- constateert veel overeenkomsten tussen het CDA-verkiezingsprogramma en de Transitievisie Warmte;
- pleit ook voor het meenemen van een voucher in het beleid;
- wil ook laten bekend maken dat isolatie het adagium is;
- benadrukt ook huurders en woningbouwverenigingen erbij te betrekken;
- wil bij uitvoeringsplannen prestatie-indicatoren te vermelden.

De VVD:

- wijst erop dat ambities gaan over de portemonnee van de inwoners, terwijl er geen sluitende betaalbare oplossing voor hen is;
- constateert een negatieve kosten-batenanalyse;
- vindt het fijn dat geothermie in het stuk zo duidelijk naar voren komt, de bron die de VVD al sinds 2016 onder de aandacht brengt;
- kondigt een motie over geothermie aan;
- is het eens met het stimuleren van individuele maatregelen;
- vindt ook dat de overheid zaken moet coördineren;
- twijfelt aan de 8,5 jaar voordat wordt overwogen om meer dwingende maatregelen toe te passen; de ambitie voor gasloos zou moeten liggen op 2050, de landelijke norm;
- vindt de visie verder een realistisch verhaal dat op zijn minst een klein beetje haalbaar is.

Tweede termijn insprekers

De heer **Olde**:

- begrijpt het dilemma, maar wil niet de business case voor een collectief warmtenet onderuit laten halen door mensen individuele warmtepompen te laten plaatsen.

De heer **Booijink**:

- sluit zich aan bij de heer Olde.
- wijst erop dat collectieve warmtenetten even duur zijn als individuele warmtepompen; kosten hoeven echter niet een wezenlijk breekpunt te zijn; bij collectiviteit neemt men zorgen en stress bij burgers weg; alle parameters bezien zijn warmtepompen de slechtste oplossing.

De heer **Pool**:

- is blij met de breed gedragen steun om de wethouder op te roepen meer collectieve opties te onderzoeken en die ook in de nota op te nemen;
- stelt dat geothermie onderzoeken zeker tien jaar vraagt voordat het operationeel is; aquathermie is nu beschikbaar, zodat die bron te gebruiken is door Waternet in Oost en wellicht in de Meent;

- vindt financiering niet het belangrijkste probleem van individuele inwoners, maar wel begeleiding bij het verduurzamen van de woning;
- roept de wethouder op te faciliteren dat energiecoöperaties de EPA adviescapaciteit verder kunnen uitbouwen, zodat bewoners te helpen zijn met hun vraagstukken.

Advisering aan de raad

GroenLinks adviseert positief.

Leefbaar Hilversum, de **VVD**, **D66**, **Democraten Hilversum** en **Hilversums Belang** maken een voorbehoud.

De **SP**, het **CDA** en **Hart voor Hilversum** adviseren positief met debat.

De **PvdA** en de **ChristenUnie** vinden het voorstel rijp voor de raad met debat.

8. Beeldvorming Verordening inburgering gemeente Hilversum

Woordvoerders:

Hart voor Hilversum: J.A.C. Slingerland; D66: A. Zaabat; VVD: mw. E. Zeeuw van der Laan;

GroenLinks: J. van Drogen; CDA: N.G.T. van Voorden; ChristenUnie: mw. G. Potters-Blijdorp; SP: -

-; PvdA: K. Bakker; Leefbaar Hilversum: mw. J. van Oostveen; Hilversums Belang: mw. H. Bijl;

Democraten Hilversum: D. Degives Mas.

College: B. Heller, wethouder.

Ambtelijke ondersteuning: O.A. van Strien.

Hart voor Hilversum:

- vraagt in welke gevallen nieuwe taken uit de eigen gemeentelijke middelen moeten worden bijgeplust voor de uitvoering van de Wet inburgering 2022; wethouder **Heller** gaat ervan uit voldoende rijksmiddelen te krijgen, maar wil begin volgend jaar bij de raad terugkomen met een stand van zaken; bij bijplussen zal het college dat aan de raad voorleggen, maar dat wordt op dit moment niet voorzien.
- het **CDA** wil weten in hoeverre de raad kan controleren of het proces goed verloopt; wethouder **Heller** wil vooralsnog begin volgend jaar de stand van zaken rapporteren qua inkoop, totaalbeeld en de financiën; parallel wordt het onderwerp meegenomen in het dashboard sociaal domein.
- **D66** is benieuwd wat de gemeente inkoopt en hoe wordt gemonitord of uitvoering naar wens is; ook wil zij weten of het gaat om resultaatfinanciering, zoals outcome, en sociale impact meegenomen wordt; wethouder **Heller** antwoordt dat de inkoop regionaal plaatsvindt op basis van een aanbestedingsdocument; 70% van de weging vindt plaats op basis van kwaliteit; consultants zien cliënten regelmatig; als er signalen zijn over kwaliteit zullen die opgepakt worden en zullen die via de regio bij de aanbieder teruggelegd worden;
- **D66** vraagt of de eerste monitor later dan in 2022 kan plaatsvinden, omdat er dan nog niet voldoende ervaring zal zijn; wethouder **Heller** erkent dat niet te snel conclusies worden getrokken; de eerste rapportage gaat met name over inregeling van het proces; de monitoring van de feitelijke resultaten van de nieuwe wet heeft meer tijd nodig.
- **D66** vraagt zich af of de verordening ook rekening houdt met kinderen; wethouder **Heller** reageert dat de verordening is gericht op het uitvoeren van de Inburgeringswet en slaat op volwassenen;

Hilversums Belang:

- vraagt hoe het kan waarom de Adviesraad Sociaal Domein niet om advies is gevraagd en de cliëntenraad wel en hoe de wethouder omgaat met adviezen die zo laat nog zijn gegeven; wethouder **Heller** heeft met beide adviesraden contact gehad; de expliciete vraag is niet bij de Adviesraad Sociaal Domein neergelegd, maar daarmee is wel contact geweest over het onderwerp; er was dus sprake van een formele omissie, maar input is wel geleverd en die hoeft

niet te leiden tot aanpassing van de verordening; voor raadsbehandeling is nog een reactie van het college te geven.

De ChristenUnie:

- stelt de vraag of bij verhuizing ook tien weken nodig is om een persoonlijk inburgerings- en participatietraject vast te stellen; volgens wethouder **Heller** gaat het om maximumtermijnen en hij is niet van zins die ook te gebruiken; in regionale centra komen kansrijke asielzoekers, waarvan het bijna zeker is dat ze een status gaan krijgen en in de regio gehuisvest gaan worden; dat vergroot de mogelijkheden om deze mensen op het AZC al op te pakken en met inburgering te starten; dat is ook de intentie en de bedoeling.

Hart voor Hilversum:

- vraagt op welke wijze is te borgen dat inburgering geen averij oploopt als deze gaande is of al is afgesloten en niet direct huisvesting voorhanden is voor de betreffende statushouders; huisvesting en inburgering zouden eigenlijk aan elkaar gekoppeld moeten worden; wethouder **Heller** erkent die samenhang; de intentie van de wet is zo snel mogelijk met betrokkenen met woningtoewijzing aan de slag te gaan; uitstel of vertraging in het betrekken van de woning is daarmee minder relevant, want het traject loopt al; de regio en Hilversum doen het redelijk binnen de termijnen; samenhang tussen huisvesting en integratie wordt op het AZC al opgepakt en die samenhang wordt alleen maar sterker.

De VVD:

- wil weten waarom in afwijking van de modelverordening enerzijds is gekozen voor een zeven werkdagentermijn bij het indienen van bezwaar en anderzijds is gekozen voor korte termijnen (artikel 16); de heer **Van Strien** heeft voor zeven werkdagen gekozen om iets tastbaars mee te geven; dan weet je dat een inburgeraar in de gemeente is; vaak zijn er ruimere termijnen om maatwerk in situaties te kunnen toepassen; wethouder **Heller** overweegt snelheid te houden; in dezen gaat het om de situatie dat betrokkene niet reageert of niet meewerkt; dat is een reden geweest om geen twee of drie weken te kiezen;

GroenLinks:

- vraagt of de gemeente door de nieuwe wet taken van Vluchtelingenwerk overneemt; wethouder **Heller** neigt ertoe dat de gemeente geen taken overneemt; gemeentelijke consulenten springen nu in een lacune, omdat het huidige systeem van eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid niet werkt; de winst van de nieuwe situatie is dat consulenten het traject ingaan en mensen regelmatig zien; zij ondersteunen, begeleiden en coachen en dat gebeurt nu niet; de rol van Vluchtelingenwerk blijft groot en wordt wellicht nog groter.

Leefbaar Hilversum:

- informeert naar afspraken met het COA, teneinde dat de gemeente niet alles weer opnieuw gaat doen; wethouder **Heller** antwoordt dat het COA informatie over een cliënt via een digitale portal met de gemeente deelt, zodat die mede input is voor het PIP.

Het CDA:

- informeert of er creatievere oplossingen zijn bij handhaving dan het opleggen van een boete; wethouder **Heller** noemt de boete een 'last resort'; het gaat ook om het samenspel tussen cliënt en consulent; de hoop is een boete nooit te hoeven opleggen;
- vraagt of een consulent het mandaat heeft om een cliënt dichter op de huid te zitten, zodat de 'succesrate' stijgt; de heer **Van Strien** stelt dat het PIP ook ruimte biedt voor maatwerk.
- vraagt op basis van welke criteria waarop boetes worden opgelegd; wethouder **Heller** noemt als basis de Participatiewet en de mate van verwijtbaarheid.

De PvdA;

- vraagt of de gemeente Hilversum de brede intake in meerdere talen opneemt in de verordening; de heer **Van Strien** antwoordt dat de uitnodigingsbrief wordt gestuurd in de moedertaal en dat aspect hoeft niet in de verordening opgenomen te worden.

De VVD:

- informeert naar de mogelijkheid om actief stages voor statushouders te zoeken zodat problemen met de arbeidsmarkt mede opgelost kunnen worden; wethouder **Heller** antwoordt dat het gaat om regulier werk dat ook geldt voor andere mensen die re-integreren in het kader van de Participatiewet;
- vraagt naar de mogelijkheid om daarop meer in te zetten en het aanbieden van meer stages; de heer **Van Strien** licht toe dat mensen met talent worden opgeleid voor de techniek, zorg en horeca; met de landelijke opleiders zijn daarover afspraken gemaakt;
 - de **ChristenUnie** is benieuwd of een inburgeraar al tijdens het inburgeringstraject een gecertificeerde opleiding kan volgen; wethouder **Heller** antwoordt dat de inburgering bij voorkeur samengaat met een concreet opleidingstraject of concreet werk; dat is het meest effectief;
 - **Leefbaar Hilversum** had begrepen dat inburgeraars eerst een bepaald niveau moeten hebben eer ze een opleiding kunnen volgen; wethouder **Heller** zegt dat afhangt van de asielzoeker in kwestie; afhankelijk van de achtergrond van de betrokkene begint men vanaf het begin met taalbeheersing of op een ander niveau; maatwerk is beschikbaar.

Democraten Hilversum:

- wil weten hoe het college kijkt naar het aanbieden van een taal- of inburgeringstraject aan mensen uit de EU; wethouder **Heller** heeft daarvoor nu niet gekozen, wat te maken heeft met budgetten; als er geld over is zou dat alsnog een keuze kunnen zijn; het is een voor de hand liggende extra stap; de heer **Van Strien** beschikt over een wettelijk kader om deze groepen de taal te leren;
- de **ChristenUnie** wijst op kinderen vanuit expats bij de VVE die na een jaar weer vertrokken zijn en vraagt hoe de wethouder daartegenaan kijkt; wethouder **Heller** is daarmee onvoldoende bekend.

De ChristenUnie:

- stelt de vraag of in dezen de normale klachtenprocedure zoals bij het Sociaal Plein van toepassing is en hoe de wethouder tegen een ombudsman aankijkt; wethouder **Heller** antwoordt dat de normale klachtenprocedure van toepassing is;

De PvdA:

- is benieuwd of het een bewuste keuze is of een nieuwkomer in aanmerking komt voor bijstand of andere inkomensondersteuning; wethouder **Heller** heeft in de verordening opgenomen ondersteuning en begeleiding ten bevordering van de financiële zelfredzaamheid, dat minimaal elk halfjaar wordt beoordeeld; als dat niet zo is houdt de gemeente vaste lasten in om huurachterstanden te voorkomen; dat is niet voorbehouden aan een uitkeringssituatie.

Leefbaar Hilversum:

- ziet geen budgetten voor begeleiding bij participatie- en arbeidstrajecten terug; wethouder **Heller** biedt drie hoofdroutes aan, waarvan een de zorgroute is, voor mensen die zorg nodig hebben; alle begeleiding valt in principe binnen de budgetten;
- suggereert als voorbeeld naar België te kijken; wethouder **Heller** doet dat graag.

De PvdA:

- informeert naar drie genoemde leerroutes uit artikel 7 (B1-route, onderwijsroute en de Z-route) en adviseert die begrippen in de begrippenlijst op te nemen; wethouder **Heller** zegt dat toe;
- vraagt in welke registers de verordening wordt opgenomen; wethouder **Heller** neemt aan dat het gaat om de reguliere publicatieverplichting.

9. Oordeelsvorming Verordening inburgering gemeente Hilversum Advies aan raad

Woordvoerders:

Hart voor Hilversum: J.A.C. Slingerland; D66: A. Zaabat; VVD: mw. E. Zeeuw van der Laan;

GroenLinks: J. van Drogen; CDA: N.G.T. van Voorden; ChristenUnie: mw. G. Potters-Blijdorp;

PvdA: C. Bakker; SP: mw. N. Muller; Leefbaar Hilversum: mw. J. van Oostveen; Hilversums Belang: mw. H. Bijl; Democraten Hilversum: D. Degives Mas.

College: B. Heller, wethouder.

Hart voor Hilversum:

- verwijst naar de handreiking ‘Warme overdracht van het COA naar gemeenten’ en de daarin vermelde drie scenario’s; onderkend zijn de snelle start, de gecombineerde aanpak en de start na verhuizing;
- constateert dat het COA de eerste twee scenario’s voorstaat, maar sommige gemeenten een voorkeur hebben voor scenario 3 (start na verhuizing);
- vraagt hoe de wethouder tegen de snelle start of gecombineerde aanpak aankijkt en of men daarmee in Hilversum al kan starten;
- vindt het van belang om de verwachte periode tot huisvesting mee te wegen in de keuze van een scenario, met het oog op het streven naar een doorlopende lijn in inburgering en een zo snel mogelijke opvolging van de voorinburgering: de brede intake, het PIP, en de start van het reguliere inburgeringstraject; inburgeraars moeten een totaalplaatje voorgeschoteld krijgen;
- adviseert het college de adviezen van de cliëntenraad en de Adviesraad Sociaal Domein op waarde te schatten;
- kan met de verordening leven, omdat die statushouders, raad en inwoners meer duidelijkheid geeft over wederzijdse verwachtingen.

De PvdA:

- is van mening dat het raadsvoorstel op een goede manier de nadruk legt op intensief contact en begeleiding;
- lijkt de methode van stresssensitieve gesprekken voeren de manier van communiceren om de statushouder het vertrouwen te geven dat die welkom is en dat de gemeente hem of haar zal helpen;
- meent dat communicatie aan de voorkant, vooral bij de intake, een creatievere aanpak vraagt dan nu in de verordening staat; het gaat om schriftelijke communicatie en als dat niet werkt het afleggen van een bezoekje of het plegen van een telefoontje;
- stelt dat handhaving zeker in het begin milder en vergevingsgezinder verwoord en uitgevoerd zou moeten worden.

D66:

- merkt op dat het landelijke inburgeringsbeleid de afgelopen jaren de kans liet liggen om talenten van nieuwkomers optimaal te benutten; inburgeraars kregen zakgeld en moesten in de jungle van aanbieders hun weg zelf zoeken;
- vindt de Hilversumse weg van participatie en empowerment de juiste weg;
- vraagt extra aandacht voor samenhang met ander beleid en dat inburgeraars zich mengen met andere Hilversummers; bijzondere aandacht is daarbij nodig voor de kinderen, waarbij het college ervoor moet zorgen dat inburgeraars met kinderen bijvoorbeeld als vrijwilligers participeren bij schoolactiviteiten, sport-, culturele en maatschappelijke verenigingen;
- vraagt ook extra aandacht voor alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV’ers), die bijna achttien jaar zijn, zodat ze niet tussen wal en schip vallen.

Het CDA:

- complimenteert het college met de verhelderende beeldvormende sessie;
- stelt dat iedereen telt en meedoet, wat heel goed terugkomt in het beleid;
- sluit zich aan bij D66, de PvdA en Hart voor Hilversum.

De SP:

- ziet absoluut het belang van een goed inburgeringstraject, waaraan onder de huidige wetgeving met succes hard wordt gewerkt;
- vindt het zaak om de samenhang en kwaliteit van participatie en taalontwikkeling te borgen om te voorkomen dat de inburgering en Participatiewet elkaar niet in de weg zitten als het bijvoorbeeld gaat om re-integratieverplichtingen ten koste van inburgeringslessen;
- ziet graag een bredere inzet om statushouders die geen gehoor geven aan de uitnodiging voor een intakegesprek hierin te ondersteunen; tolken, sleutelpersonen en Vluchtelingenwerk kunnen een belangrijke rol spelen in het wegwijs maken van statushouders bij de start van hun inburgering;
- vraagt zich af of van de inzet van welzijnswerk en vrijwilligers het hoogst haalbare mag worden verwacht;
- kijkt met belangstelling uit naar de invulling van de verordening en is benieuwd hoe de gemeente zal omgaan met de inburgering en participatie; ook de inzet van tolken en maatwerk zijn zaken waarover de fractie meer duidelijkheid wil; wellicht komt die als het beleid voorligt; zij hoopt van harte dat beleid voor eind 2021 tegemoet te kunnen zien.

Leefbaar Hilversum:

- ervaart dat mensen een plek nodig hebben waar ze welkom zijn en waar iemand ze kennen;
- suggereert een plek te creëren waar mensen elkaar kunnen opzoeken, andere mensen kunnen ontmoeten en waar ze het warme hart kunnen vinden;
- raadt aan de adviezen van de cliëntenraad en de Adviesraad Sociaal Domein mee te nemen;
- is blij met de nieuwe vorm, die een verbetering is en wenst het college veel succes met de uitvoering.

GroenLinks:

- is blij dat de gemeente weer een grotere rol bij de inburgering gaat spelen, waaraan de verordening zal bijdragen;
- hecht belang aan maatwerk, waarvoor de verordening ruimte geeft;
- wordt graag op de hoogte gehouden van het aanbestedingstraject, omdat er signalen vanuit Vluchtelingenwerk zijn dat er verschillen zijn tussen aanbieders en de kwaliteit daarvan.

Democraten Hilversum:

- is blij met de keuze om een verordening vast te stellen, die duidelijkheid geeft over wederzijdse verwachtingen tussen statushouders, medewerkers van het Sociaal Plein en de gemeenteraad;
- wil in de verordening duidelijk zijn over termijnen en wil dat de adviezen en aanbevelingen van de cliëntenraad en Adviesraad Sociaal Domein hierover worden verwerkt in de eindversie;
- ziet graag dat de cliëntenraad vroegtijdig wordt betrokken bij de uitwerking en evaluaties van de nieuwe wet.

Hilversums Belang:

- is positief over het voorstel, dat meer duidelijkheid biedt voor alle betrokken partijen, wat heel belangrijk is;
- ziet graag de beantwoording en reacties van het college op de adviezen van de cliëntenraad en de Adviesraad Sociaal Domein met belangstelling tegemoet.

De ChristenUnie:

- ziet de verordening goede handvatten bieden om een aanbieding op maat aan de inburgeraar te doen;
- lijkt de handhaving betreffende de communicatie lastig te realiseren, gezien het aanbod op maat;
- hoopt bij de begroting een completer beeld te krijgen, ook wat betreft inkoop en het aanbieden van de nodige producten;
- ziet de communicatie met de inburgeraar een groot aandachtspunt; gemotiveerd blijven is voor alle partijen iets van lange adem;

- hoopt dat niet te veel of alleen maar vrijwilligers worden ingezet;
- hoopt in januari met de voorliggende verordening een stevige basis te hebben om tot uitvoering over te gaan.

De VVD:

- verwacht veel van het door de gemeente regie voeren en maatwerk leveren, omdat het belangrijk is dat iedereen kan meedoen aan de maatschappij door de taal te spreken, te werken, stages te lopen, vrijwilligerswerk te doen, te sporten, te bewegen en mee te doen aan de cultuur;
- geeft mee dat het college de adviezen van de Adviesraad Sociaal Domein en de cliëntenraad kan meenemen in zijn overwegingen;
- vindt preventie bij de inkoop van taaltrajecten van belang en hoopt dat aanbieders worden getoetst en controleplannen zullen worden opgesteld.

Debat

GroenLinks:

- vraagt Democraten Hilversum niet denkt dat concrete termijnen maatwerk onderuit halen; **Democraten Hilversum** denkt dat ook na het vaststellen van termijnen maatwerk te leveren is; bij sommige termijnen is het best vaag wanneer een bepaald traject af moet zijn; bij concrete afbakening zijn er wederzijdse verwachtingen; **GroenLinks** wil bij trajecten steeds maatwerk hebben; bij de een duurt een zo kort mogelijk traject een week en bij de ander misschien een half jaar; de fractie wil het maatwerk juist erin houden; het advies daarover wil zij de wethouder juist niet laten overnemen.

Wethouder Heller:

- heeft de adviezen van de cliëntenraad ontvangen voordat het college heeft besloten en zegt toe de commissie nader te informeren over hoe het denkt de adviezen van de Adviesraad Sociaal Domein mee te nemen; als er onenigheid volgt is het handig om op de verordening terug te vallen; hij hoopt dat boetes nooit nodig zijn, maar dat het instrument beschikbaar is kan ertoe leiden dat niet in te hoeven zetten;
- werkt waar mogelijk in een groot deel van de gevallen via scenario's 1 en 2 en blijft dat doen; als er een regionaal opvangcentrum komt kan dat consequent gebeuren;
- kan de aanbesteding en inkoop niet bij de begroting inzichtelijk maken; als die uitkomsten van de aanbestedingsprocedure er zijn zegt hij een collegebrief daarover toe.

Advisering aan de raad

Alle fracties vinden het voorstel rijp voor de raad, mits de drie begrippen van de in artikel 7 genoemde leerroutes 7 (B1-route, onderwijsroute en de Z-route) verduidelijkt worden en een toelichting op de omgang met het advies van de Adviesraad Sociaal Domein wordt gegeven.

De **PvdA** maakt een voorbehoud.

De voorzitter:

- concludeert dat het voorstel zonder debat wordt geagendeerd en de PvdA bij raadsbehandeling kan aangeven als zij een debat wenst;
- sluit de vergadering om 23.38 uur.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de gemeenteraadsvergadering van 10 november 2021.

De griffier,

De voorzitter,

P.M.H. van Ruitenbeek.

P.I. Broertjes.